

2026. február 20. péntek – 5786. ádar 03.

péntek 18:00 | gy. gy. 16:57 | szombat 10:00 | havdala 18.02

www.frankel.hu

85/4

TRUMÁ

(II. Mózes 25.1. – 27.19.)

תְּרוּמָה

Az első gyűjtésre kerül sor. A befolyt aranyból, ezüstből és egyéb értéktárgyakból állítják fel az első Szentélyt, ami azután évszázadokon keresztül kísérte a zsidó népet. A szidra részletesen leírja a Hajlék bútorainak és eszközeinek, edényeinek készítemési és használati utasítását.

“**adomány**”. Bár a kifejezésre más héber szó is ismert, mint például a “Mátáná”. A Trumá alatt inkább a szent adót értjük, amelyet mint ezúttal a pusztai Szentély építésére adományozott a nép, később a leviták és kohaniták fenntartására fordították, ugyanis a papi törzs a szent szolgálatot látta el, földbirtokkal nem rendelkezett. Szó esett az elmúlt szidrák ismertetésénél a sorrendről. Először az Örökkévaló, a szabadságot juttatta Izraelnek. Aztán élelmet, manná, vizet, ami a fizikai szükségleteknek felel meg. Ezután a törvényeket, amelyek a néppé válás folyamatához volt elengedhetetlen. A vallás fontos megjelenítése a templom. Tehát az előbbieket után az erkölcsiséget a láthatatlan I.tent jelképező Hajlékot kellett megépíteni. A Tóra leírja a Szent Sátor méreteit, anyagát berendezéseit. Szó esik az állandó fényről, a színarany lámpásról, a Menóráról, amelyet egy tömb aranyból kellett a mestereknek kikalapálni. Ebből tudjuk és más utalásból, hogy az írott Tan mellett szóbeli felvilágosítások, magyarázatok is elhangzottak. Tehát Szóbeli Tant is hozott számukra Mózes a hegyről.

Hetizakaszunkkal kezdetét veszi a pusztai hordozható Szentély építésének története. Bár a Tórában később olvassuk, az aranyborjú imádása megelőzte ezt. Bebizonyosodott, hogy a népnek látható valamire volt szüksége, hogy imádhassa a Láthatatlant. Ezért volt szükség a pusztai Szentélyre. Az aranyborjú felállításakor a nép megvált ékszeraitól a bálvány javára. Ezúttal a Szentély felépítésére adakoztak, túlteljesítve a szükségest véletlen, hogy a legutóbbi szombatot a “skálim” szombatjának neveztük, amikor külön fejezetet olvastunk a fél sekel megváltásról a népszámlálás helyett. Szentély nem volt Isten lakhelye, miként a bálványimádó népeknél az isteneket ábrázoló szobroké. “Építsetek nekem Szentélyt és én köztük lakozom.” Nem a Szentélyben, hanem az őt imádó népek bensőjében. A Szentély szimbólum csupán. Isten szelleme Izrael fiainak lelkében lakozik majd, ha cselekedeteikkel arra méltók lesznek. A mára rendelt prófétai szakasz Salamon király Szentélyének építéséről szól. A szakasz befejező mondatai így hangzanak: “Ez a ház, amit építesz – ha törvényeim szerint élsz és parancsolataimat megtartod... akkor Izrael fiai között lakozom és nem hagyom el népemet, Izraelt.” Mind a pusztai Szentélyben, mind Salamon király templomában a legbelső rész volt a Szentélyek Szentéje. Ott voltak elhelyezve a kőtáblák a Tízparancsolattal a frigidládában, melynek tetején két aranyból öntött szárnyas cherub (angyal) díszelgett. Ide csak a főpap mehetett be egyszer egy évben, Jom Kippur napján. Ő fejezte ki a nép bűnbánatát és ő könyörgött az égi bocsánatért és segítségért. A Második Szentély idején már templomok is voltak és az áldozatok mellett előírt imák is jelentették az istentiszteletet. A Szentély pusztulása után (i.u. 70-ben) már csak templomok jelentették a vallási kultuszt, mind a mai napig. De miként a szentélyek idején, Isten nem “lakozott” bennük, úgy ma sem “lakhelye” a Legfelsőbbnek a templom. A héber nyelv nem is nevezi a templomot Isten házának, hanem a “gyülekezet háza” névvel illeti. Az előírt minján (tíz felnőtt férfi) keretében ott fordul a zsidó ember Istenhez, ki az egész mindenséget betölti. Nem a templom képviseli a szentséget, hanem a benne imádkozók megfelelő viselkedése a mindennapi életben. A hetizakasz felsorolja a pusztai Szentély méreteit, a benne lévő szent tárgyakat, függönyöket. Legrészletesebben írja le a színaranyból készült Menórát. Böcálél művészete egy tömb aranyból kalapálta ki a hétágú világítótestet, melyet arany virágok és kelyhek díszítettek. Bennük olíva olajba mártott kanócok égtek jobbról is, balról is a közép felé irányítva lángjukat. A Menóra azóta is a zsidó nép szimbóluma lett hosszú történelme során. Fizikai értelemben az éj sötétségét világította meg a szentélyekben. De szimbolikusan jelentette a hit világosságát, a monoteizmus fényét a különféle bálvány-istenek sötétségében. Érdekes megemlíteni a Midrás véleményét; miért kellett a hat lángnak jobbról és balról a közép felé fordulnia. “Hogy ne mondják, Istennek van szüksége a világosságra.” Ugyanakkor szimbolizálhat a lángoknak ez az irányítása mai, modern gondolatot is. A hat láng a hat világrész zsidóságát jelenti. A “közép” Izraelt-Jeruzsálemet. A hat világrész “közepe”, szíve Jeruzsálem – Izrael állama. Talán arra is int a Menóra szimbóluma, hogy az összes irányzatok Izraelben és a gálutban végül is a “közép” felé tekintenek, a Tóra-béli hagyomány, őseink öröksége felé. A zsidó nép nem maradt volna fenn, ha nem lett volna hű az ősi hagyományhoz, mely nemcsak fenntartotta a népet, hanem visszavezette ősi, hagyományos országába, Erec Jisráelbe. Végül arra is intenek minket a Menóra lángjai, hogy csak az egység biztosítja Izrael fennmaradását. A hat láng mind a Menóra közepe felé irányult és így egységben világítottak. A három jobb láng nem ment jobbra, és a három bal láng nem ment balra, mind a közép felé irányultak. A Menórát nem egyedül a jobboldali vagy a baloldali lángok tették világítótestté, hanem a középre irányuló összes láng adta a fény, az éj sötétjében. A Menóra Izrael államának címere lett. Lángjai az ősi hitre és a mindenkori egységre intenek. Egy tömb aranyból készült, jelképezve, hogy az izraeli zsidó nép is egy közös forrásból jött létre. A zsidó hit évezredes hagyományából.

Ezen a héten véget ér Svát, kedd este beköszönt Ádár hónapja, mely a héber naptár szerint az év hatodik hónapja, ha Tisritől számítjuk, ahogy az napjainkban szokás. Az Ádár (אדר) szó babilóniai gyökerű, akkád eredetű. Akkádul a hónap neve: Ádaru. A zsidók a hónapok nevét Babilóniából hozták. Ádaru akkádul azt jelenti: sötét, borongós. Miért lett ez a hónap neve? A válasz egyszerű: mert ez a téli esős évszak utolsó hónapja, és ilyenkor az ég felhős, borongós. Eszerint az akkád „ádaru” szóból származik a héber Ádár név. Egy másik magyarázat szerint az ádár, a héber „ádir” szóból származik, mert ebben a hónapban nagy csodák történtek Izrael népével, és „ádir” azt jelenti: nagy, hatalmas. Egy harmadik magyarázat szerint, az ádár szó a héber „hádár” szóból származik, ami szépséget jelent, ahogy bölcseink magyarázzák: „Hádár kiblu bime Achásvéros”, szépen, ünnepélyesen fogadták el a zsidók a Tórát Achásvéros idejében, ahogy írva van: „kimu vekiblu”, „betartották és elfogadták”, vagyis betartották, amit már elfogadtak Purim idején. A hónap csillagjegye: a halak (דגים), a midrás szerint azért, mert az esőzések miatt, ebben a hónapban különösen szaporodnak a halak. Egy másik magyarázat egy remezt, utalást talál Josuá ben Nunra, ugyanis Mózes halála után, Zájin Ádárkor (Ádár hónap 7-én), ő lett a nép vezetője, és az ő nevében a nun, héberül „halat” jelent. Bölcseink szerint ezért lett a hónap szimbóluma a hal. A chaszidikus irodalomban úgy magyarázzák, hogy azért a hal a hónap szimbóluma, mert Mózes, ádár hónap hetedikén született és hunyt el, és ha összeadjuk a héber dág szó betűit, hetes számot kapunk (ג+ד). Ádár hónap hetedikén ezért is tartanak a zsidó közösségek minden évben halvacsorákat világszerte. Ádár hónapja említetik Eszter könyvében, Ezra könyvében és az apokrif irodalomban. A hónap legjellegzetesebb napja Purim (פורים), amely Ádár hó 14-re esik. Ezen az ünnepen a perzsa uralom alatt élő zsidó közösség megmenekülésére emlékeznek, jelmezekbe öltözünk, minden zsidó közösséget a vidámság, és az öröm járja be. Purim napján kétszer felolvassák a megilát, vagyis Eszter könyvét. Az ünnep előtt kötelező jótékony célokra adakozni legalább annyit, amennyiből két szegény család tud ételt venni az ünnepi ebédre.

Réges-régen amikor beköszöntött Ádár hónapja, az olyan volt, mintha a világ egy cseppet könnyebbé vált volna. A bölcsek azt mondják: „amikor beköszönt Ádár, megsokasítjuk az örömet.” És valóban! Ádár (אדר) nem egyszerűen egy hónap, hanem egy hangulat is. Egy régi történet szerint egyszer nagyon régen volt egy kis galileai falu, ahol az emberek különösen nehéz teleket éltek meg. Hosszú, nagyon hideg napok követték egymást, gyenge, csekély termést hoztak csak a falu termőföldjei, az ott lakók szíve kezdett belefáradni a nehézségekbe. Amikor azonban az év ezen időszakában megpillantották az újhoid vékony ezüstívét az égen, a rabbi csendesen csak ennyit mondott: „Megérkezett Ádár!” Nagy készülődést követően néhány nappal később a zsinagógában felolvasták Eszter könyve első sorait. A gyerekek még nem értették teljesen a történet minden fordulatát, de tudták, hogy ez az a hónap, amikor a rejtett csodák felszínre kerülnek. Hiszen Ádár hordozza magában Purim (פורים) ünnepét — azt a napot, amikor a sors (pur – פור) megfordult, és a félelem nevetéssé változott. A faluban élt egy idős pék, aki minden évben különleges kalácsot süített Purim előtt. Azt mondta, hogy a tésztába egy csipetnyi reményt is dagaszt. Amikor megkérdezték tőle, honnan tudja, hogy eljött az idő, csak mosolygott és így szólt: „Ádárban még a liszt is könnyebben kel.” És valóban! Mintha a levegőben is több lett volna a derű. Az emberek apró ajándékokat készítettek egymásnak, titokban segítettek a rászorulóknak, és a gyerekek jelmezeket terveztek. A tél ugyan még nem múlt el teljesen, de valami már megfordult a szívekben. Ádár hónapja arra emlékezteti az embert, hogy a fordulat néha csendben érkezik. Nem mindig látványos csodával, hanem apró, rejtett lépésekben. Mint Eszter királyné bátorsága, amely nem harsány volt, hanem kitartó. És amikor végül elérkezett Purim estéje, a faluban mindenki tudta: nem csupán egy történetet ünnepelnek, hanem azt a bizonyosságot, hogy még a legsötétebb időszak is hordoz magában egy rejtett, ádári nevetést. S talán ez Ádár igazi ajándéka, hogy megtanítt hinni abban, hogy a föld alatt már készül a tavasz.

A tél végén, egy héttel az egyik legnagyobb zsidó örömnepet, a Purimot megelőzően még egy kisebb ünnepet is tartanak a zsidó közösségekben, Zájin Ádárt, vagyis Ádár hónap hetedikét. Mivel erre az egyébként a hónapok sorában utolsó zsinagógai hónapra több örömnepünk is esik, a hónap beköszöntésekor egy táblát szokás kiakasztani a zsidó otthonok falára, amelyen héberül ez áll: misenichnász ádár, marbim beszimchá (משנכנס אדר מרבין) — „Mihelyt beköszönt ádár, meg kell sokasítani az örömet”. Az úgynevezett ádár-táblára — a fenti felirat mellé — két halat szokás rajzolni. Egyrészt azért, mert az állatövi jegyek között (a horoszkópban) ádár a Halak jegyében áll, másrészt azért kettőt, mert a zsinagógai szökőévben két ádárt is tartunk. (A zodiákus jeleket megtaláljuk többek között a híres ókori Bét Alfa-i /észak-izraeli/ zsinagóga mozaikpadlóján is.) Az ünnepeket és az évfordulókat ilyenkor többnyire ebben a második ádárban tartjuk, ezért most szokatlanul későre esnek ünnepeink. Zájin Ádár (אדר), Ádár hónap hetediké Mózes születésének és halálának évfordulója. Ezt onnan tudjuk, hogy a „nagy tanítómester” halálának pontos napját kiszámíthatjuk a Biblia (Mózes IV. és V. könyve) alapján, márpedig ő azt mondja közvetlenül halála előtt: „százhusz éves vagyok ma” — ha ezt szószerint vesszük, úgy kell értenünk, hogy ugyanezen a napon született is. A legenda szerint Hámán, a gonosz perzsa miniszter azért sorsolta ki a zsidók elpusztítására szánt napot éppen ádár hónapjára, mert úgy tudta, ebben a hónapban halt meg Mózes. Csak éppen arról feledkezett meg, hogy ugyanebben a hónapban született is a zsidóság nagy tanítója. S valóban, mi ezt a napot nem gyásznapként üljük meg, hanem örömnepként, s éppen ezért így (a logikával ellentétes módon) szokás mondani: „ez Mózes halálának és születésének évfordulója” Budapesten jövő hét elején szinte az összes közösségben megemlékeznek majd Mózes tanítómesterünk halálának és születésének évfordulójáról.

HÍREK A VILÁGBÓL

Visszatérhetnek a nemzetközi labdarúgó mérkőzések Izraelbe. https://bzsh.hu/2026/02/13/visszaterhetneka-nemzetkozi-labdarugo-merkozesekek-izraelbe/
Nem azonnali öröm – Mit tanít a Zohár ádár hónapjáról? https://mazsihisz.hu/a-zsidosagrol/judaizmus/nem-azonnali-orom-mit-tanit-a-zohar-adar-honapjarol
Ingyenes busz jár szombaton a Ben-Gurion repülőtér és Tel-Aviv között – először Izraelben. https://izraelinfo.com/2026/02/18/szombati-kozlekedes-tel-aviv-repuloter-naim-beszofas-2026/
Botrányos ENSZ-jelentés, fenyegető tartalékosok és a helyzet a frontokon. https://ujkelet.live/2026/02/19/botranynos-ensz-jelentes-fenyegeto-tartalekosok-es-a-helyzet-a-frontokon/
Ramadán: tízezer palesztin léphet be a Mecsetek terére. https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/ramadan-tizezer-palesztin-lephet-be-a-mecsetek-terere
1944-ben megmentett egy csecsemőt a budapesti gettóban, most szeretné megtalálni. https://kibic.hu/2026/02/19/1944-ben-megmentett-egy-csecsemot-a-budapesti-gettoban-most-szeretne-megtalalni/
Vallási körülmetélés: hogyan történik, mit mond a törvény? https://hu.euronews.com/egeszseg/2026/02/19/vallasi-korulmeteles-hogyan-tortenik-mit-mond-a-torveny
Ultraortodox zsidók támadtak katonanőkre Izraelben, rohamrendőröket kellett bevetni. https://hvg.hu/vilag/20260216_izrael-tamadas-ultraortodox-zsidok?ct=t
Így lett Yuval Noah Harari a középkor krónikásából a mesterséges intelligencia prófétája. https://mult-kor.hu/igy-lett-yuval-noah-harari-kozepkori-kronikasbol-a-mesterseges-intelligencia-profetaja-20260219
Jeruzsálem 60 év után először új zsidó városrészrel bővülhet. https://www.hetek.hu/cikkek/online/jeruzsalem-60-ev-utan-eloszor-uj-zsido-varosresszel-bovulhet
Börtönre ítélték két férfit Angliában, akik több száz zsidó ember megölésére készültek. https://444.hu/2026/02/13/bortonre-iteltek-ket-ferfit-angliaban-akik-tobb-szaz-zsido-ember-megolesere-keszultek
Kétezer éves kőedénygyárat találtak Jeruzsálemben a régészek. https://bzsh.hu/2026/02/17/ketezer-eves-koedenygyarat-talaltak-jeruzsalem-ben-a-regeszek/
Ádár küszöbén: hamarosan átlépünk a csodák hónapjába. https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/zsido-vilag/adar-kuszoben-hamarosan-atlepunk-a-csodak-honapjaba
Washington gyorsít: közeledik az Irán elleni katonai csapás lehetősége. https://izraelinfo.com/2026/02/19/washington-gyorsit-kozeledik-az-iran-elleni-katonai-csapas-lehetosege/
Irán mellett Szíria is kérdőjel és a túsokat figyelő szem az alagutakban. https://ujkelet.live/2026/02/19/iran-mellett-sziria-is-kerdojel-es-a-tuszokat-figyelo-szem-az-alagutakban/
Rémálom-kampány – nemcsak hazug, hanem lopott képkockákkal. https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/remalom-kampany-nemcsak-hazug-hanem-lopott-kepkockakkal
Egy zsidó nő életútjának helyszínei. https://kibic.hu/2026/02/18/egy-zsido-no-eletutjanak-helyszinei/
Békecsúcs: több ország is hajlandó csapatokat küldeni Gázába a békefolyamat biztosítására. https://hu.euronews.com/2026/02/19/bekecsucs-tobb-orszag-is-hajlando-csapatokat-kuldeni-gazaba-a-bekefolyamat-biztositasara?ct=t
Tilda Swinton és Javier Bardem is nyílt levélben bírálják a Berlinálét. https://hvg.hu/elet/20260219_tilda-swinton-javier-bardem-nyilt-level-berlinale-wim-wenders?ct=t
Túl az ideológián: a bergen-belseni "magyar tabor" története. https://mult-kor.hu/tul-az-ideologian-a-bergen-belseni-magyar-tabor-tortenete-20260216
William Daroff: Mi jön az után, amikor az antiszemitizmus normálissá válik? https://bzsh.hu/2026/02/18/william-daroff-mi-jon-az-utan-amikor-az-antiszemitizmus-normalissa-valik/
Ma 170 éve halt meg a „hontalan zseni”: Heinrich Heine, a német-zsidó klasszikus. https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/megemlekezesek/ma-170-eve-halt-meg-a-hontalan-zseni-heinrich-heine-a-nemet-zsido-klasszikus
Ramadán békét kér – Izraelben félelemben kezdődik a szent hónap. https://izraelinfo.com/2026/02/18/ramadan-beket-ker-izraelben-felelemben-kezdodik-a-szent-honap/
Trump bejelentései Gázáról és Iránról. https://ujkelet.live/2026/02/19/trump-bejelentesei-gazarol-es-iranrol/
Az antiszemitizmus jó üzlet a globális platformoknak. https://www.szombat.org/politika/az-antiszemitizmus-jo-uzlet-a-globalis-platformoknak
Macron tölgyfát ültetett az Elysée-palota kertjében a halálra kínzott zsidó fiatalember, Ilan Halimi emlékére. https://kibic.hu/2026/02/13/macron-tolgyfat-ultetett-az-elysee-palota-kertjeben-a-halalra-kinzott-zsido-fiatalemler-ilan-halimi-emlekere/

„Minél több zsidót megölni és a vérükben fürödni” - ez volt az ISIS-sejt terve Angliában. <https://hu.euronews.com/2026/02/18/minel-tobb-zsidot-megolni-es-a-verukben-furodni-ez-volt-az-isis-sejt-terve-angliaban>

Holtan találtak egy athéni hotelszobában a Teherán című kémsorozat alkotóját. https://hvg.hu/élet/20260216_holtan-talaltak-a-teheran-cimu-sorozat-alkotojat-egy-hotelszobaban-dana-eden?ct=t

Döntöttek a terrorszervezet sorsáról: négy hónapos határidőt szabtak a teljes lefegyverzésre. <https://www.portfolio.hu/global/20260217/dontottek-a-terrorszervezet-sorsarol-negy-honapos-hataridot-szabtak-a-teljes-lefegyverzesre-818380?ct=t>

Az andorrai karneválon izraeli bábú „végeztek ki” jelképesen. <https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/az-andorrai-karnevalon-izraeli-babut-vegeztek-ki-jelkepesen?ct=t>

A zsidók megtelepedése Velencében 1382-ben. <https://mazsihisz.hu/a-zsidosagrol/tortenelem/a-zsidok-megtelepedese-velenceben-1382-ben?ct=t>

Simson robogón kampányol a szélsőjobbos AfD, tiltakoznak az alapító zsidó család örökösei. https://hvg.hu/cegauto/20260218_simson-robogon-kampanyol-a-szelojobbos-afd-a-zsido-orokosok-tiltakoznak